

Förändring, begrundan och Guds ord

”Lyssna, mitt folk, till min undervisning, vänd era öron till min muns ord!” (Ps. 78:1)

Vi är inte alltid medvetna om stora förändringar i vår tillvaro som sker succesivt, för vi är upptagna och engagerade av det snabba och intensiva vardagslivets uppgifter. För att få syn på de stora linjerna och huvuddragen i ett förändrat livsmönster, kan vi behöva ta ett steg tillbaka och tänka efter. Det sker i Bibeln och leder ofta till några återkommande reflektioner. Jag tänker på exempelvis Psalm 78 eller Nehemja 9, som jag nyligen läst. Det handlar alltid om Guds goda handlande i historien till förmån för sitt folk. Det är något som vi uppmanas att komma ihåg och beakta. Guds löften och trofasthet målas upp i kontrast till Guds folks synd och uppror (Ps. 78:17). Det väcker visserligen Guds vrede och besvikelse – och utmynnar inte sällan i att folket straffas, men det hindrar inte heller Gud från att förlåta, att visa sin barmhärtighet och ge prov på nya välgärningar (78:38).

Sociala medier har gjort sitt intåg i många människors liv. Det har blivit möjligt att läsa texter, se och höra nyheter, som inte tidigare varit tillgängliga för oss på samma sätt som nu genom internet. Vi har fått nya sätt att kommunicera med och hålla kontakt med kända och okända, både vänner, meningsfränder och dito motståndare. Det

kan vara någon attraktivt och tillföra mycket gott och värdefullt, men binder samtidigt också gärna upp oss och lockar oss att mer titta på skärmen än på de som vi har runt oss. Det kanske till och med får oss att dra oss undan och prioritera skärmen framför samvaron. Vi riskerar att förlora i kontakt med vår fysiska verklighet och våra närmaste i hem och på arbete. Det kan upplevas som en andras, eller egen, ”närvarande frånvaro”.

Och hur är det med den uppmärksamhet vi riktar mot vår allestädes närvarande Herre? Riskerar den också att bli lidande? ”De glömde hans gärningar, de under han låtit dem se”, står det om Guds folk (78:11). Har vi fortfarande tid för Guds ord, för att lyssna till hans undervisning? Är det nödvändigt för mig att stänga av internet en dag i veckan för att kunna ”ta vara på vittnesbördet” (78:56a)?

En annan stor förändring i livsmönster är att utrymmet för privatlivet har minskat. Det civila samhället krymper och friheten att tjäna Gud efter Guds ord och eget samvete inskränks genom skatter och avgifter och ökad offentlig reglering av arbete, familj och föreningsliv. En ökad politisering av livet innebär att en allt större del av vårt liv sakta men säkert tas i anspråk för andra ändamål än gudstjänst (i vid bemärkelse). Inte nog med att vi alla ska vara med och finansiera

exempelvis dödandet av ofödda människobarn. I det offentliga rummet blir vi illa behandlade och utstötta, om vi så mycket som knystar om det. Har vi som av Kristus befriats från syndens slavtjänst berövats vår frihet i honom för att på nytt förslavas av en ny farao? Eller är det det vi riskerar? Det var vad som hände Guds folk under det gamla förbundets tid. Nehemja klagar när han ber: "I dag är vi slavar i det land som du gav våra fäder" (Neh. 9:36).

Per Ewert, direktor vid Claphaminstitutet, skriver i detta nummer om sekulariseringen som ett resultat av att den mänskliga autonomi högprioriteras och som en konsekvens av en medveten politisk kamp för att förpassa kristen tro till en privat sfär – utan egentlig betydelse för samhällslivet. Har vi alltför villigt svalt upplysningens passiviserande medicin – och i olydnad mot Bibelns Gud accepterat religionens privatisering i våra liv? Och är det inte egentligen usel teologi att instämma i påståendet att exempelvis Tio Guds bud inte skulle ha någon tillämpning på samhällslivet?

Lagens senare tavla reglerar vårt förhållande till nästan – eller den sociala dimensionen av vårt liv. I det fjärde budet uppmanas vi att hedra våra föräldrar, som gett oss livet och utan vilka vi inte hade fått smaka Guds godhet och omsorg. Visst kan våra föräldrar ha fel, men innan vi är vuxna gör vi klokt i att lyssna på dem och lära av dem. Även därefter bör vi tacka för dem, be för dem och respektera dem. I dag betonas att vi ska lyssna till barnen och det bör vi naturligtvis göra, men det bör inte gå så långt att barn alldeles tar makten över föräldrar eller andra vuxna, så att barnen inte anser sig behöva lyssna till dem. Principen om heder

åt föräldrar bör rimligen anses ha social och därmed politisk betydelse.

Detsamma gäller budet att inte dräpa eller mördar. Det kommer till uttryck i den svenska brottsbalken 3 kap 1 §: "Den som berövar annan livet, döms för mord till fängelse ...". Det räcker att vara människa för att vara skyddad av det femte budet. Borde då inte denna lagbestämmelse omfatta alla människor – både födda och ofödda? Det vore onekligen konsekvent, och något tveklöst om att det femte budet har juridisk och politisk betydelse kan knappast finnas.

Det sjätte budet reser staketet kring äktenskapet, som inte ska forceras utan respekteras. Det utesluter underförstått samboende, sexuellt umgänge utanför äktenskapet (oavsett kön) m.m. Det går inte rimligen att påstå att det budet inte skulle ha sociala eller politiska implikationer.

Det sjunde budet bygger på att den som bearbetar ett eget råmaterial (t.ex. glas) med egna verktyg själv har rätt till den färdiga produkten (exempelvis en glasvas) och inte får berövas den rätten. Det lägger en grund för äganderätten. Även det offentliga har en skyldighet att respektera den enskildes egendom och saknar rätt till godtycklig beskattning.

I detta nummer har vi ytterligare två debutanter, Johan Gredenius, som bidrar med en predikan på domsöndagen, och Sofia Ödman, barnmaterielansvarig i ELM Syd, som kallar till söndagsskola. Anders Ek skriver om mission i Gamla testamentets profetböcker och vi får även stifta bekantskap med Katrine Marçals tankar om Bibeln under vinjetten *Tyckt och tryckt*.

Peter Henrysson

redaktör